Sosiaali- ja terveysministeriön kirjallinen lausunto koskien asiaa: HE 60/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Valmistelijan nimi: Anssi Vartiainen

Päiväys: 19.11.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö on osallistunut esityksen valmisteluun ja lausuu esitysluonnoksesta seuraavaa:

Esityksen tavoitteena on varmistaa kuntien valtionohjaukseen sekä kuntien omaan talouden seurantaa luotettava, ajantasainen ja vertailukelpoinen tieto. Tarkoituksena on myös, että kunnilta pyydetään tiedot yhden kerran ja päällekkäisistä tietopyynnöistä luovutaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että uudistuksen tavoitteiden toteutuminen on välttämätöntä ja kannatettavaa kuntien valtionohjauksen ja kuntajohtamisen näkökulmasta. On tärkeää, että kunnilta pyydetyt tiedot kerätään vain yhden kerran ylimääräisen hallinnollisen työn välttämiseksi. Esitys parantaa huomattavasti nykyisten taloustietojen käyttöä ja luotettavuutta. Raportoinnin nopeutuminen lisää tiedon hyödynnettävyyttä ja käyttöön otettava JHS-luokitus mahdollistaa nykyistä kuntatilastoa tarkemman tason seurannan. Kuntien toimittamat sote-taloustiedot ovat, paitsi kunnille itselleen, myös vireillä olevan sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenneuudistuksen tarpeiden näkökulmasta tärkeitä. Oleellisinta on vertailtavissa olevan tiedon saaminen eri palvelujen toteutuneista maan eri alueilla, sekä alue- että kuntatasolla. Keskeisenä laadullisena haasteena tulee taloustietojen raportoinnissa olemaan tulkintojen sekä tietosisällön yhdenmukaisuus, joten teknisluonteisen sääntelyn ohella myös yhteistyön muotoihin ja sisällölliseen ohjaukseen tulee kiinnittää riittävästi huomiota.

Esityksessä on kuvattu vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonkeruuseen ja tiedonkeruu on sovitettu yhteen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedonkeruun kanssa ehdottamalla muutosta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin. On tärkeää, että laissa ehdotetaan säädettäväksi valtionvarainministeriön vastuusta järjestää tarvittava yhteistyö taloustietojen yhteentoimivuuden edellyttämän tarkemman tietosisällön ja teknisten kuvausten määrittelyä varten.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että säädettäessä myöhemmin vaalikaudella sote-uudistuksesta, tulee valmistelussa huolehtia, että vastaavat velvoitteet otetaan huomioon maakuntalaissa tai muussa nyt muutettavaksi tai säädettäväksi esitetyssä lainsäädännössä.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää hyvänä, että esitysluonnoksessa on otettu huomioon vaikutukset henkilötietojen suojaan, ja että salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta ja käsittelemisestä säädettäisiin.

Esitysluonnoksen mukaan lakimuutokset tulisivat voimaan vuonna 2020, mutta uusi toimintamalli korvaisisi nykyisen tiedonkeruun vaiheittain vuonna 2021 koskevista tiedoista alkaen. Lain velvoitteiden on syytä tulla voimaan mahdollisimman pian, mutta lain toimeenpanon vaiheistus on perusteltu lain velvoitteiden toimeenpanon näkökulmasta.